

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦ/ΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
3^ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΧΑΡΝΩΝ
Μετσόβου & Αρκαδίου Κρήτης
Τηλ-fax 210-2316400

E-mail: mail@3lyk-acharn.att.sch.gr

Κ.Ε.Π.Ε.Α. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

Πανδημίες

Το παρόν δημιουργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία του Κ.Ε.Π.Ε.Α./Κ.Π.Ε. Μεσολογγίου με τίτλο "ΠΑΝΔΗΜΙΑ: να το δούμε ως ευκαιρία", το οποίο υλοποίησε το σχολείο μας το σχολικό έτος 2021-2022.

3^ο ΓΕΛ Αχαρνών, τμήματα: Α1 και Α2, στο πλαίσιο των μαθημάτων Βιολογίας και Θρησκευτικών
Υπεύθυνοι καθηγητές: Αικατερίνη Νταή ΠΕ04.02, Γεώργιος Παπαδόπουλος ΠΕ01&02

- **Οι μεταδοτικές ασθένειες απειλούν την ανθρωπότητα από τότε που άρχισαν να οργανώνονται οι πρώτες κοινότητες.**
- Κανένας άλλος παράγοντας, εκτός από τις μαζικές λοιμώξεις, δεν έχει προκαλέσει περισσότερους θανάτους στη διάρκεια της ιστορίας.
- Ελονοσία, πανώλη,φυματίωση, λέπρα, ευλογιά, χολέρα και γρίπη είναι ορισμένες από αυτές, που καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της ανθρωπότητας.

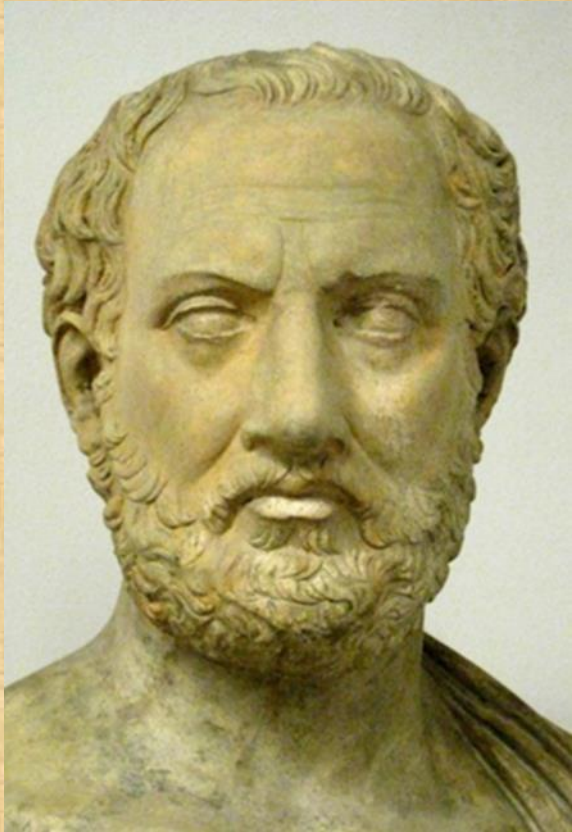
- **Όταν μια μεταδοτική ασθένεια ξεπερνά τα όρια μιας γεωγραφικής περιοχής και απειλεί ευρύτερους πληθυσμούς ή και ολόκληρο τον κόσμο, ονομάζεται πανδημία.**
- Από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί πολλές μεγάλες πανδημίες, που στοίχισαν τη ζωή σε δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπους και άλλαξαν την ροή της ιστορίας. Μετέβαλαν την ηλικιακή σύνθεση πληθυσμών, έγιναν αφορμή για κοινωνικές αναταραχές, για πογκρόμ διώξεων, ακόμα και ένοπλες συγκρούσεις.
- **Η ολοένα εντεινόμενη αστικοποίηση, η υπερεκμετάλλευση του φυσικού πλούτου και η εντατικοποίηση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής αποτελούν παράγοντες που ευνοούν το ξέσπασμα επιδημιών και στο μέλλον, όταν η COVID-19 θα έχει περάσει κι αυτή στην ιστορία.**

Ο Λοιμός των Αθηνών (430 π.Χ.): η παλιότερη καταγεγραμμένη πανδημία

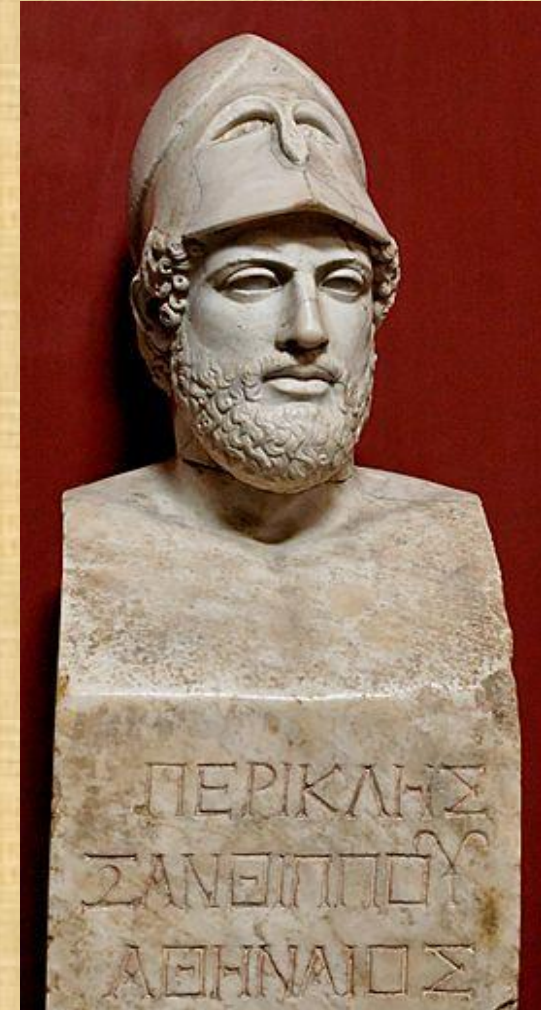
- Ο Λοιμός των Αθηνών ή «Σύνδρομο του Θουκυδίδη» ήταν μια καταστροφική επιδημία (Τυφοειδής Πυρετός) η οποία εκδηλώθηκε στην αρχαία Αθήνα, κατά το δεύτερο έτος του Πελοποννησιακού πολέμου, το 430 π.Χ., σκότωσε τα 2/3 του πληθυσμού της Αθήνας και αποδυνάμωσε καθοριστικά την κυριαρχία της.

Ο Λοιμός των Αθηνών (430 π.Χ.)

Ανάμεσα σε αυτούς που έχασαν τη ζωή τους από τον Λοιμό ήταν και ο ίδιος ο Περικλής μαζί με τα μέλη της οικογένειάς του, ενώ οι λεπτομερείς μαρτυρίες του Θουκυδίδη είναι ανεκτίμητες για τη μελέτη του γεγονότος, καθώς ήταν αυτόπτης μάρτυρας και είχε και ο ίδιος μολυνθεί, αλλά κατόρθωσε να επιζήσει.

Επίσης, ο Ιπποκράτης ήταν ένας από τους γιατρούς που βρίσκονταν στην πόλη και η συνεισφορά του στην αντιμετώπιση του λοιμού ήταν σημαντική.

Ο Λοιμός των Αθηνών (430 π.Χ.)

- Η ακριβής αιτία ήταν άγνωστη για πολλά χρόνια. Τον Ιανουάριο του 2006, ερευνητές από το Πανεπιστήμιο Αθηνών ανέλυσαν δόντια που ανακτήθηκαν από έναν ομαδικό τάφο και επιβεβαίωσαν την παρουσία βακτηρίων που προκαλούσαν τυφοειδή πυρετό.

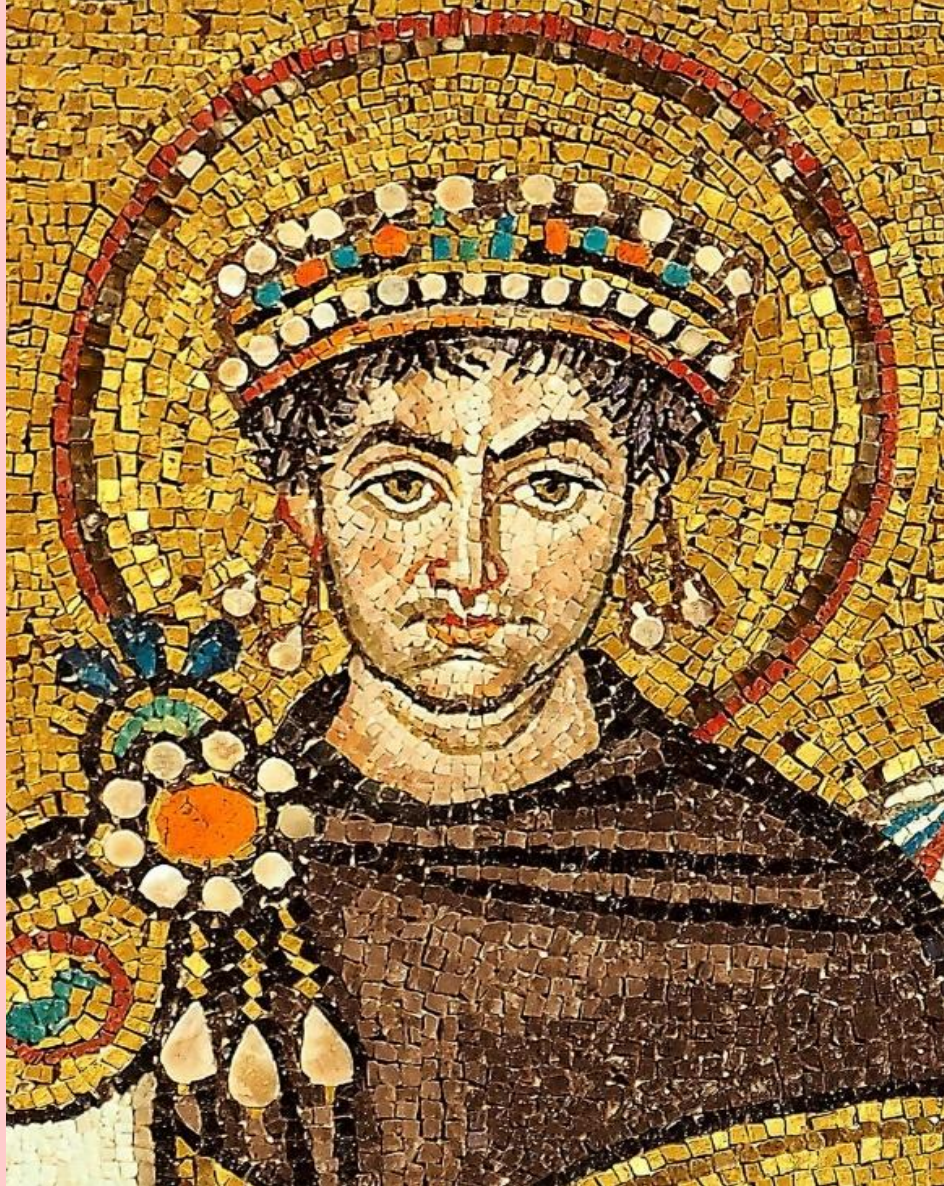

Η Πανώλη του Ιουστινιανού (541-542 μ.Χ.)

Η ηγεμονία του αυτοκράτορα Ιουστινιανού επλήγη σημαντικά από ένα ξέσπασμα **βουβωνικής πανώλης**.

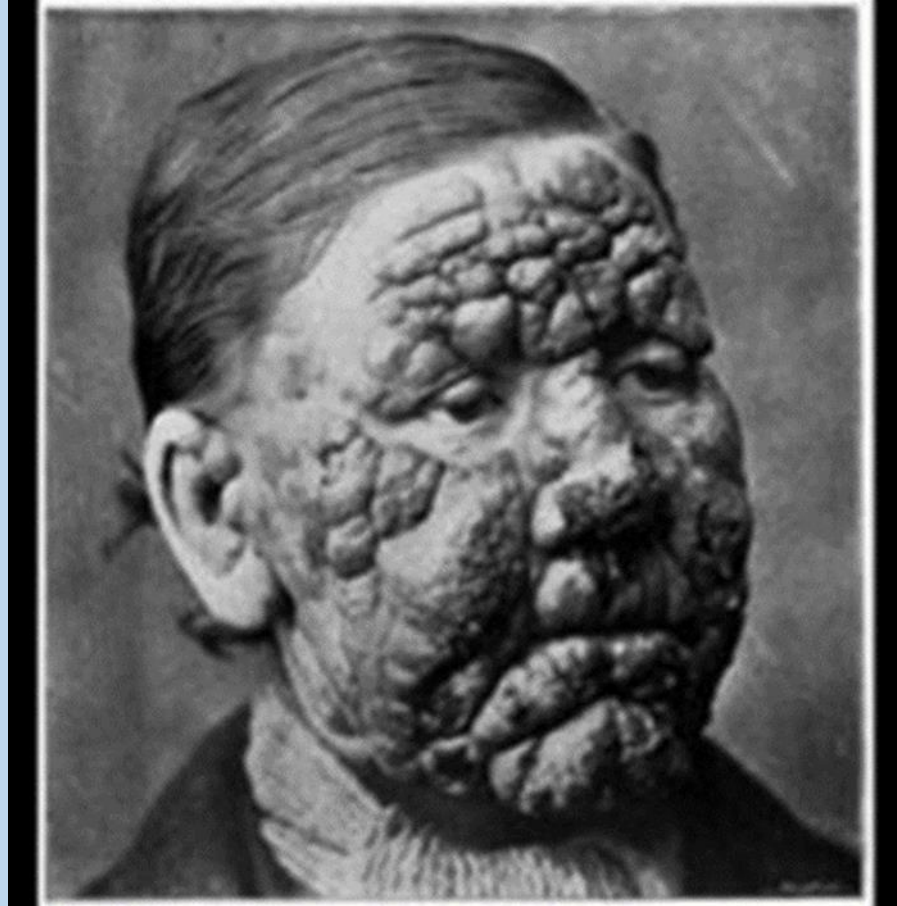
- Πολλοί θεωρούν πως αιτία της νόσου ήταν τα μολυσμένα ποντίκια από την Αίγυπτο, καθώς την εποχή εκείνη η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έκανε εισαγωγές σιτηρών από την Αίγυπτο. Η μετάδοση στον άνθρωπο γινόταν από το τσίμπημα ψύλλων που παρασιτούσαν συνήθως σε άρρωστο αρουραίο.
- Η επιδημία θεωρείται ότι είναι η πρώτη σημαντική εμφάνιση βουβωνικής πανώλης και εκτιμάται ότι προκάλεσε τη μείωση του πληθυσμού της Ευρώπης κατά 50%.

Η Πανώλη του Ιουστινιανού (541-542 μ.Χ.)

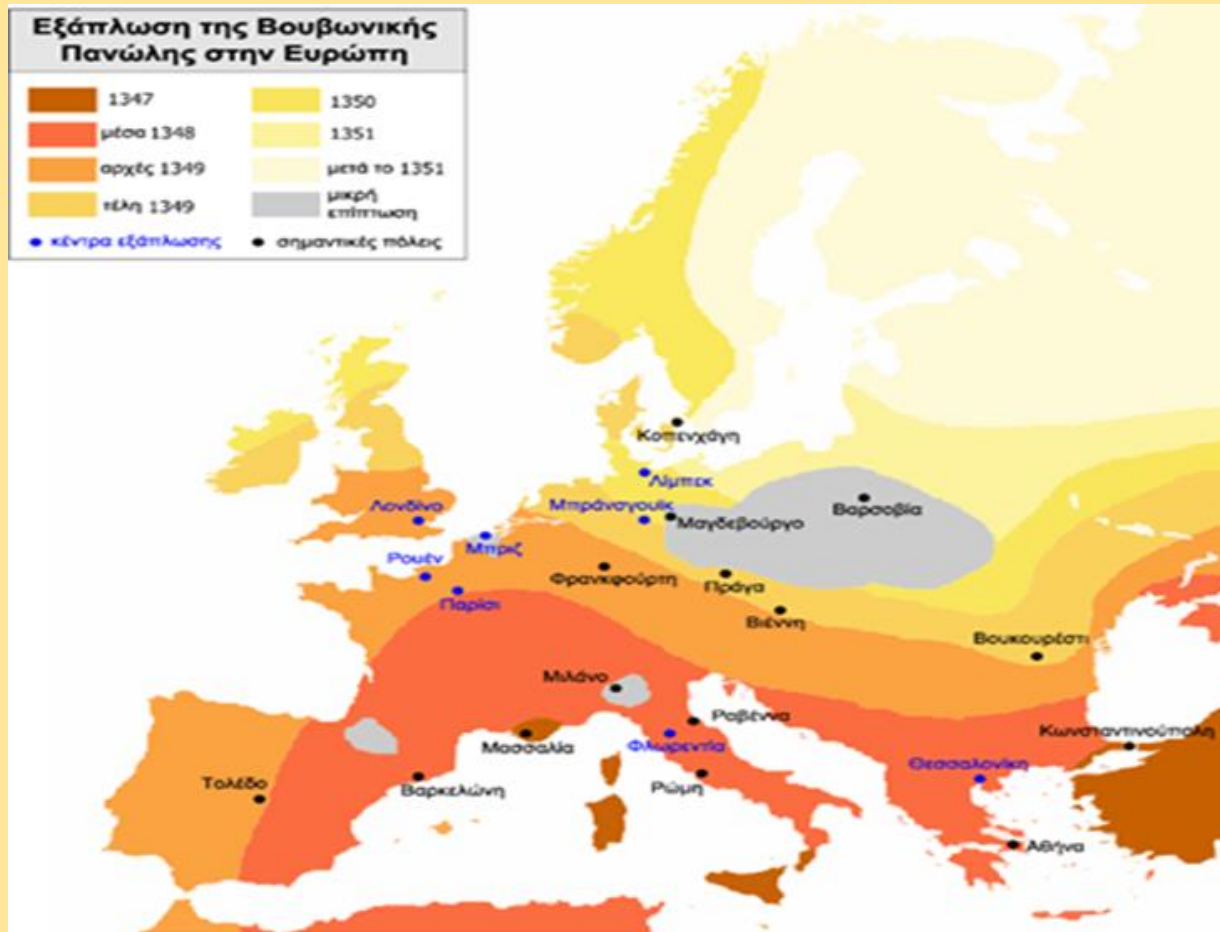
- Ήταν μια από τις μεγαλύτερες πληγές στην ιστορία, που άλλαξε την πορεία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, δημιουργώντας τεράστια οικονομικά προβλήματα και ανατρέποντας τα σχέδια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού για την επανάκτηση των δυτικών περιοχών της αυτοκρατορίας.

Η Λέπρα (11^{ος} αιώνας)

- Παρόλο που ήταν γνωστή από αρχαιοτάτων χρόνων, η λέπρα εξελίχθηκε σε πανδημία στην Ευρώπη κατά τον Μεσαίωνα.
- Η λέπρα, μια αργά αναπτυσσόμενη βακτηριακή ασθένεια που προκαλεί πληγές και παραμορφώσεις, θεωρήθηκε ως τιμωρία από τον Θεό και οδήγησε σε ηθικές κρίσεις και σε εξοστρακισμό των θυμάτων. «Οι καταραμένοι...». Αυτός ήταν ο χαρακτηρισμός που απέδιδαν στους λεπρούς.
- Η Ευρώπη γέμισε από 19.000 ειδικά νοσοκομεία – λεπροκομεία, που ονομάζονταν «Λαζαρέτα» για την απομόνωση του τεράστιου αριθμού των πασχόντων. Λεπροκομεία στην Ελλάδα υπήρχαν σε: Αθήνα, Χίο, Σάμο, Λέρο, Σπιναλόγκα.
- Γνωστή ως «ασθένεια του Χάνσεν», εξακολουθεί να προσβάλλει δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους ετησίως, κυρίως σε χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Νότιας Αμερικής. Παλιά η λέπρα ήταν αθεράπευτη, αλλά σήμερα είναι ιάσιμη.

Μαύρος Θάνατος (1348)

- Ανάμεσα στο 1348 και το 1353 ξέσπασε μια από τις πλέον καταστροφικές πανδημίες στην παγκόσμια ιστορία. Ήταν η **δεύτερη εμφάνιση της βουβωνικής πανώλης** (800 χρόνια μετά) που αφάνισε το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού.
- Πρόκειται για την Πανώλη που πήρε τον τίτλο «**Μαύρος Θάνατος**», από την οποία έχασαν τις ζωές τους περίπου 25 εκατομμύρια άνθρωποι μόνο στην Ευρώπη, το ένα τρίτο του πληθυσμού της. Μαζί με την Ασία, εκτιμάται ότι οι νεκροί ανήλθαν τελικά ανάμεσα σε 100 με 200 εκατομμύρια.
- Σύμφωνα με αναλυτές, ο παγκόσμιος πληθυσμός επανήλθε στα πριν του 1347 επίπεδα, μόλις τον 17ο αιώνα.

Μαύρος Θάνατος (1348)

- Η πανώλη έφτασε στην Ευρώπη όταν γενοβέζικα εμπορικά πλοία από τη Μαύρη Θάλασσα προσέγγισαν το λιμάνι της Μεσσήνης στη Σικελία, γεμάτα φορείς της ασθένειας, ετοιμοθάνατους και νεκρούς.
- Η ασθένεια αυτή είχε δύο μορφές: τη βουβωνική (ή σηψαιμική) και την πνευμονική. Μεταδιδόταν ακαριαία και βοηθούμενη από τις κακές συνθήκες υγιεινής, την έλλειψη ιατρικών γνώσεων της εποχής και τις επακόλουθες δεισιδαιμονικές προλήψεις, γρήγορα εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη.
- Η Αγγλία και η Γαλλία επλήγησαν τόσο πολύ που κήρυξαν εκεχειρία στον μεταξύ τους πόλεμο.
- Το βρετανικό φεουδαρχικό σύστημα κατέρρευσε όταν η ασθένεια άλλαξε τις οικονομικές συνθήκες και τα δημογραφικά δεδομένα.
- Βορειότερα οι Βίκινγκς έχασαν τη στρατιωτική τους ισχύ και οι εξερευνήσεις τους στη Βόρεια Αμερική σταμάτησαν.
- Η Πανώλη ταλαιπώρησε την ανθρωπότητα καθώς ερχόταν κατά κύματα σε διάφορες περιοχές μέχρι τον 19ο αιώνα, μέχρι που η επιστημονική κοινότητα κατάφερε να βρει θεραπεία για την εξάλειψη της νόσου.

Η φονική ευλογιά (15ος – 17ος αιώνας)

Παιδί προσβεβλημένο από ευλογιά στο Μπαγκλαντές το 1973. Είναι χαρακτηριστικές οι φουσκάλες με παχύρρευστο υγρό και το βαθούλωμα στο κέντρο.

- Η ευλογιά άρχισε να κάνει την εμφάνισή της στην Ευρώπη κατά τον Μεσαίωνα, όμως εδραιώθηκε όταν αυξήθηκε ο πληθυσμός κατά την εποχή των Σταυροφοριών. Από ιστορικά στοιχεία προκύπτει ότι τον 15ο αιώνα το ποσοστό θνησιμότητας έφτανε το 30%.
- Κατά τον 15ο έως τον 17ο αιώνα περίπου 20 εκατομμύρια άνθρωποι στο «Νέο Κόσμο» της αμερικανικής ηπείρου (περίπου το 90% του πληθυσμού της) έχασαν τη ζωή τους, δίνοντας τη δυνατότητα στους Ευρωπαίους να προχωρήσουν σε αποικισμούς και κατακτήσεις.
- Στην Ευρώπη η ευλογιά παρέμεινε **η κύρια αιτία θανάτου και τον 18ο αιώνα**, σκοτώνοντας κατ' εκτίμηση 400.000 Ευρωπαίους τον χρόνο.
- Κατά τον 20ό αιώνα, εκτιμάται ότι η ευλογιά ευθυνόταν για **300-500 εκατομμύρια θανάτους**. Στις αρχές της δεκαετίας του 1950, εκτιμάται ότι 50 εκατομμύρια κρούσματα ευλογιάς εμφανίζονταν στον κόσμο κάθε χρόνο.

Η φονική ευλογιά (15ος – 17ος αιώνας)

- Η ευλογιά ήταν μολυσματική ασθένεια που πρόσβαλε αποκλειστικά τον άνθρωπο και την προκαλούσαν δύο στελέχη του **ιού της βαριόλας** που αρχικά πρόσβαλε τρωκτικά, εξελίχθηκε και μεταδόθηκε και στον άνθρωπο.
- Το χαρακτηριστικό σύμπτωμα ήταν η εμφάνιση κόκκινων κηλίδων αρχικά στην περιοχή του στόματος και έπειτα στο πρόσωπο και σε ολόκληρο το σώμα. Στο δέρμα προκαλούσε χαρακτηριστικά ερυθματώδη εξανθήματα και αργότερα φουσκάλες γεμάτες υγρό.

Η φονική ευλογιά

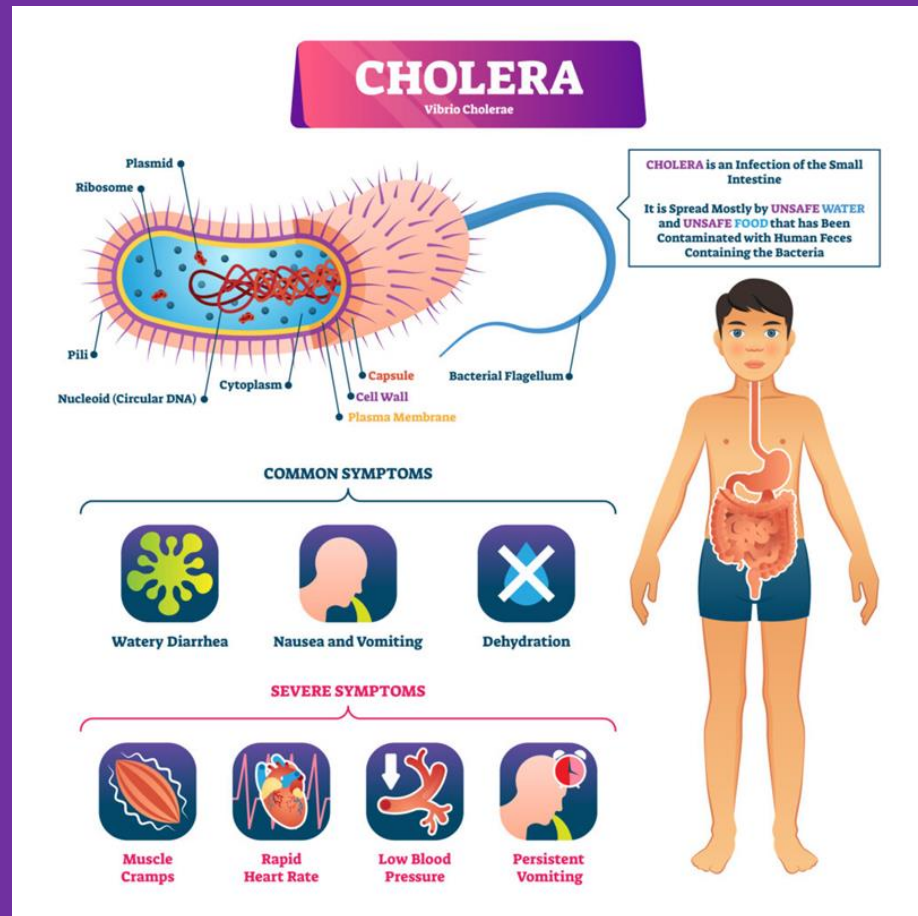
Η ευλογιά έχει σήμερα εξαλειφθεί χάρη στην ανάπτυξη εμβολίων μετά από μακροχρόνιο και σκληρό αγώνα της επιστημονικής κοινότητας με τη νόσο.

Μετά από επιτυχημένες εκστρατείες εμβολιασμού καθ' όλη τη διάρκεια του 19ου και του 20ού αιώνα, ο ΠΟΥ πιστοποίησε την εξάλειψη της ευλογιάς τον Δεκέμβριο του 1979.

Μέχρι σήμερα, η ευλογιά είναι η **μόνη μολυσματική ασθένεια του ανθρώπου που έχει εξαλειφθεί εντελώς** και ένας από τους δύο μολυσματικούς ιούς που έχουν ποτέ εξαλειφθεί, μαζί με την πανώλη των βοοειδών.

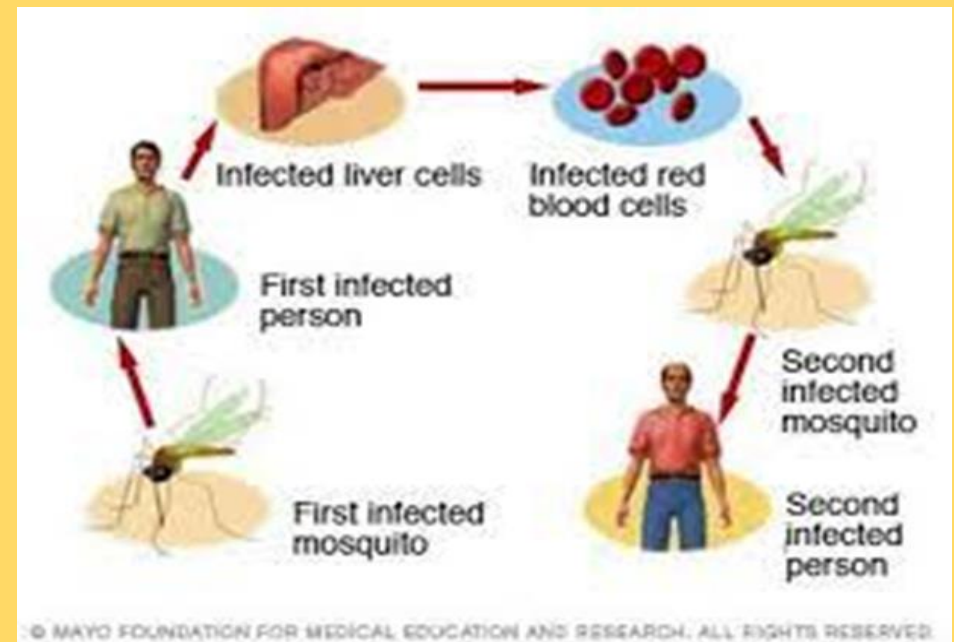
Χολέρα (1817 - 1823)

- Η πρώτη πανδημία χολέρας ξεκίνησε από την Ινδία και εξαπλώθηκε σε πολλές γειτονικές περιοχές.
- Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει χαρακτηρίσει τη χολέρα ως την «ξεχασμένη πανδημία», τονίζοντας ότι το έβδομο ξέσπασμα της, το 1961, συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.
- Η χολέρα προκαλείται με τη λήψη μολυσμένης με βακτήρια τροφής ή νερού και πλήττει περισσότερο τις μη αναπτυγμένες χώρες.
- Ο άνθρωπος είναι το μόνο ζώο που επηρεάζεται. Παράγοντες κινδύνου περιλαμβάνουν κακή υγιεινή, ανεπαρκές μη καθαρό πόσιμο νερό, μη υγιεινό χειρισμό των τροφίμων, κακή λειτουργία συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης.

Η Ελονοσία (Malaria)

- Η ελονοσία είναι λοιμώδης ασθένεια που προκαλείται από πρωτόζωα του γένους Πλασμώδιο (Plasmodium) που παρασιτούν στα ερυθροκύτταρα των οργανισμών. Το όνομά της προέρχεται από τις λέξεις έλος και νόσος, καθώς είχε παρατηρηθεί ότι η νόσος ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένη γύρω από ελώδεις περιοχές.
- Κατά κύριο λόγο, η ασθένεια μεταδίδεται στον άνθρωπο από το τσίμπημα ενός θηλυκού κουνουπιού του γένους Ανωφελές (Anopheles). Το τσίμπημα εισάγει τα παράσιτα από το σάλιο του κουνουπιού μέσα στο ανθρώπινο αίμα. Τα παράσιτα έπειτα ταξιδεύουν μέχρι το ήπαρ, όπου ωριμάζουν και αναπαράγονται.

Η Ελονοσία (Malaria)

- Η ελονοσία μπορεί να συνέβαλε στην παρακμή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η ασθένεια έγινε γνωστή ως «Ρωμαϊκός πυρετός».
- Η ελονοσία ήταν κάποτε κοινή στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, όπου τώρα είναι ανύπαρκτη.
- Η ελονοσία είναι ακόμα ευρέως διαδεδομένη σε τροπικές και υποτροπικές περιοχές της Αμερικής, της Ασίας και της Αφρικής. Κάθε χρόνο, υπάρχουν περίπου 350-500 εκατομμύρια περιπτώσεις ελονοσίας.
- Η αντοχή στα φάρμακα αποτελεί ένα αυξανόμενο πρόβλημα στη θεραπεία της ελονοσίας τον 21ο αιώνα.

Ιλαρά

- Η ιλαρά είναι μια ενδημική ασθένεια, που σημαίνει ότι ήταν συνεχώς παρούσα σε μια κοινότητα και πολλοί άνθρωποι αναπτύσσουν αντίσταση. Σε πληθυσμούς που δεν έχουν εκτεθεί σε ιλαρά, η έκθεση μπορεί να είναι καταστροφική.
- Ιστορικά, η ιλαρά ήταν διαδεδομένη σε όλο τον κόσμο, καθώς είναι εξαιρετικά μεταδοτική. Πριν από την εισαγωγή του εμβολίου το 1963, υπήρχαν τρία έως τέσσερα εκατομμύρια νέα κρούσματα στις ΗΠΑ κάθε χρόνο. Η ιλαρά σκότωσε περίπου 200 εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως τα τελευταία 150 χρόνια.

Φυματίωση

- Η φυματίωση προκαλείται από το Μυκοβακτήριο της Φυματίωσης.
- Τον 19ο αιώνα, η φυματίωση σκότωσε περίπου το ένα τέταρτο του ενήλικου πληθυσμού της Ευρώπης.
- Κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, η φυματίωση σκότωσε περίπου 100 εκατομμύρια ανθρώπους.
- Η φυματίωση εξακολουθεί να είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα υγείας στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Το 2018, η φυματίωση γίνεται η κύρια αιτία θανάτου από μολυσματική ασθένεια, με περίπου 1,5 εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίως.

Η Ισπανική Γρίπη (1918)

- Η Ισπανική Γρίπη ήταν μια πανδημία που ξεκίνησε το 1918, κατά την οποία προσβλήθηκε το 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ έχασαν τη ζωή τους πάνω από 50 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα να αποτελεί την πιο φονική πανδημία του 20ου αιώνα.
- Ο ιός της Ισπανικής Γρίπης αποδείχθηκε ότι έχει παρόμοια δομή με τον H1N1 και το ξέσπασμά του ήρθε κατά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.
- Σχετικά με την προέλευσή του υπάρχουν δύο διαφορετικές και διιστάμενες απόψεις: Η μία ισχυρίζεται ότι ήρθε από πτηνά, μέσω γενετικών μεταλλάξεων που στη συνέχεια μεταφέρθηκε σε άλογα του πρώτου παγκοσμίου πολέμου πριν εξαπλωθεί στους ανθρώπους. Η δεύτερη διαφωνεί, αποδίδοντας την προέλευση στην επαφή με θηλαστικά.

Η Ισπανική Γρίπη (1918)

Τα πρώτα κρούσματα της Ισπανικής Γρίπης καταγράφηκαν στο Κάνσας των ΗΠΑ, ενώ ακολούθησαν περιστατικά στις χώρες της Ευρώπης. Τον Ιούνιο του ίδιου έτους η πανδημία έφτασε στις Ινδίες, τον Ιούλιο στη Νέα Ζηλανδία και τον Αύγουστο στη Νότιο Αφρική.

- Οι Αρχές Δημόσιας Υγείας δεν συνειδητοποίησαν την επικινδυνότητα της κατάστασης και δεν πρότειναν έγκαιρα κάποια μέτρα για την αναστολή της εξάπλωσης του ιού και γι' αυτόν τον λόγο οι απώλειες ζώων ήταν τεράστιες. Επιπρόσθετα, οι περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες είχαν επιβάλλει λογοκρισία λόγω του Α' Παγκοσμίου Πολέμου με αποτέλεσμα να κρύβουν την έξαρση της πανδημίας. Αντίθετα, επειδή η Ισπανία είχε διατηρήσει στάση ουδετερότητας, ο τύπος της έδινε μια πιο ρεαλιστική εικόνα της πανδημίας, με αποτέλεσμα να δίνει την εντύπωση διεθνώς ότι η χώρα είχε πληγεί πολύ βαρύτερα από την ασθένεια. Για αυτόν τον λόγο, η νόσος έμεινε γνωστή ως ισπανική γρίπη.
- **Ασυνήθιστα θανατηφόρα και μολυσματική, τελείωσε σχεδόν τόσο γρήγορα όσο ξεκίνησε και εξαφανίστηκε εντελώς μέσα σε διάστημα 18 μηνών. Μέσα σε έξι μήνες, περίπου 50 εκατομμύρια άνθρωποι ήταν νεκροί.**

Η Ασιατική Γρίπη (1957-58)

- Ένας ιός H2N2 εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην Κίνα στα τέλη Φεβρουαρίου 1957 και εξαπλώθηκε σε ολόκληρη την Κίνα και αργότερα στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη.
- Ένα δεύτερο κύμα ακολούθησε στις αρχές του 1958 και προκάλεσε περίπου δύο εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίως.
- Δημιουργήθηκε εμβόλιο που περιόρισε σημαντικά την πανδημία.

Η γρίπη του Χονγκ Κονγκ (1968)

- Ακριβώς πενήντα χρόνια μετά την πανδημία της Ισπανικής Γρίπης εντοπίστηκε για πρώτη φορά στο Χονγκ Κονγκ στις αρχές του 1968 ένας νέος ιός γρίπης, ο **H3N2**, που προκάλεσε τη Γρίπη του Χονγκ Κονγκ. Εξαπλώθηκε σε όλον τον κόσμο και διήρκεσε μέχρι το 1972.
- Οι απώλειες της Γρίπης του Χονγκ Κονγκ σε ανθρώπινες ζωές υπολογίζονται στο ένα εκατομμύριο.
- Ο ιός της Γρίπης του Χονγκ Κονγκ θεωρείται ως ένας από τους πιο μεταδοτικούς ιούς καθώς το 1968, σε διάστημα δυο εβδομάδων, πρόσβαλε 500.000 ανθρώπους.
- Η ασθένεια πρόσβαλε άτομα όλων των ηλικιών.

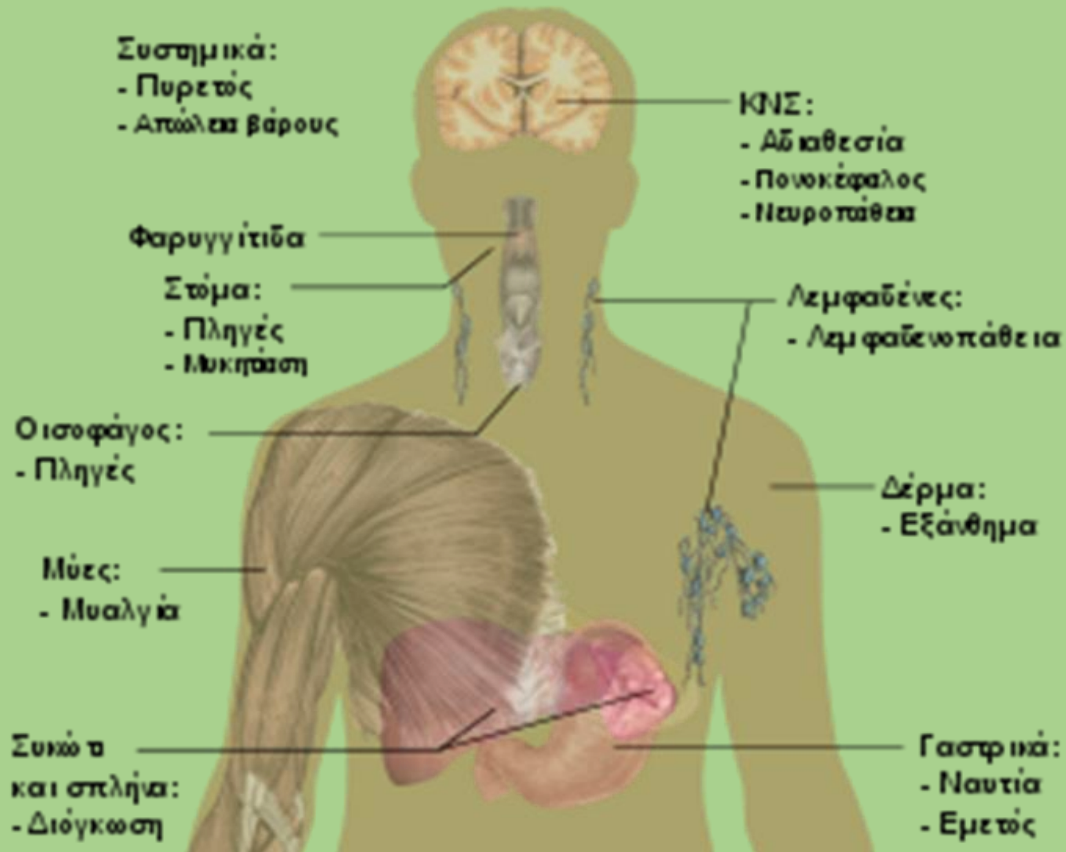
Η γρίπη του Χονγκ Κονγκ (1968)

- Θεωρείται η πρώτη πανδημία της σύγχρονης εποχής, οι συνθήκες μετάδοσης της οποίας επιδεινώνονται από την αύξηση των αεροπορικών μετακινήσεων. Η σοβαρότητα της κατάστασης προκάλεσε παγκόσμια κινητοποίηση υπό τον συντονισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
- Η συγκεκριμένη πανδημία ανέδειξε για πρώτη φορά τη σημασία δημιουργίας εμβολίων κατά των επικίνδυνων ιών.
- Από τον Νοέμβριο 1969 είναι διαθέσιμα αποτελεσματικά εμβόλια κατά της γρίπης του Χονγκ Κονγκ.

HIV/AIDS (1981-σήμερα)

- Οι πρώτες περιπτώσεις του HIV/AIDS καταγράφηκαν το 1981 και πήρε τις διαστάσεις πανδημίας σχεδόν αμέσως, καθώς έπληξε μεγάλο τμήμα του πληθυσμού σε όλες τις χώρες παγκοσμίως, ενώ εξακολουθεί και σήμερα να προκαλεί απώλειες ζωών.

Κύρια συμπτώματα της Οξείας HIV λοίμωξης

- Πιστεύεται ότι ξεκίνησε από την κεντρική Αφρική και συγκεκριμένα από κυνηγούς χιμπατζήδων που έρχονταν σε επαφή με το μολυσμένο αίμα τους. Άλλες μελέτες, ωστόσο, υποστηρίζουν ότι ο ιός πέρασε από τους πιθήκους στους ανθρώπους σχεδόν δύο αιώνες νωρίτερα.
- Από το 1981, 75 εκατομμύρια άνθρωποι ήταν φορείς του HIV και περίπου 35 εκατομμύρια έχασαν τη ζωή τους, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
- Θεωρείται ως μια επίμονη επιδημία που επηρεάζει εκατομμύρια ανθρώπων κάθε χρόνο.

HIV/AIDS (1981-σήμερα)

- Το Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας (AIDS) είναι το τελικό στάδιο της λοίμωξης του ανθρώπινου ανοσοποιητικού συστήματος που προκαλείται από τον ιό HIV (Human Immunodeficiency Virus).
- Η νόσος παρεμβαίνει στο ανοσοποιητικό σύστημα και παρεμποδίζει τη λειτουργία του, κάνοντας τα άτομα με AIDS ευάλωτα σε λοιμώξεις που συνήθως δεν προσβάλλουν τα άτομα με λειτουργικό ανοσοποιητικό σύστημα. Αυτή η ευπάθεια επιδεινώνεται με την εξέλιξη της νόσου.
- Ο HIV μεταδίδεται πρωταρχικά με τη σεξουαλική επαφή, τη μετάγγιση αίματος, τις μολυσμένες υποδερμικές βελόνες, και από τη μητέρα στο παιδί κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τον θηλασμό.
- Παρότι δεν υπάρχει θεραπεία για το AIDS, έχουν βρεθεί θεραπείες που μπορούν να ελέγξουν τον HIV και να «φρενάρουν» τη νόσο. Τα περισσότερα περιστατικά HIV/AIDS καταγράφονται σήμερα σε χώρες της Αφρικής.

SARS (2002-2003)

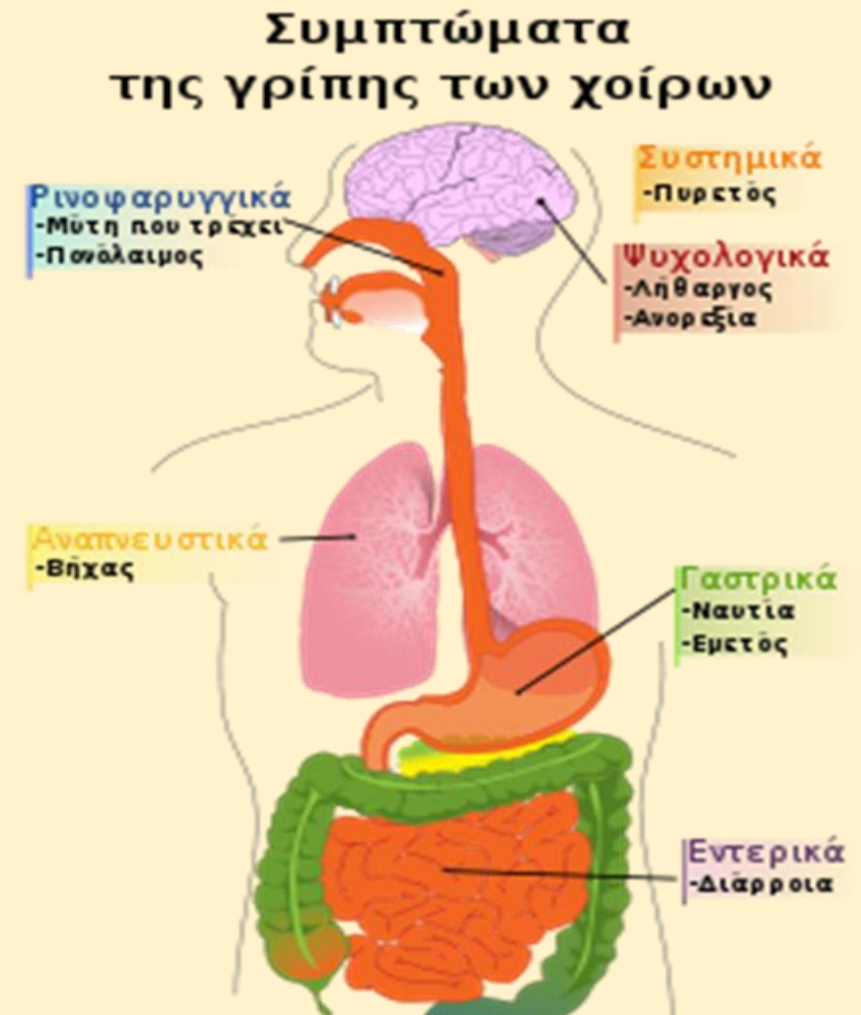

Είναι μία σοβαρή αναπνευστική νόσος, που «χτύπησε» κυρίως τη Νότια Κορέα, το Βιετνάμ και τη Σιγκαπούρη. Δεν έχει ακόμη αποδειχτεί, ωστόσο οι επιστήμονες θεωρούν πολύ πιθανή την προέλευσή του από την **επαφή του ανθρώπου με ζώα και συγκεκριμένα νυχτερίδες ή γάτες**, που απασχολούσαν ένα σημαντικό κομμάτι του εμπορίου εκείνων των χωρών.

- Το SARS (Σοβαρό Οξύ Αναπνευστικό Σύνδρομο) είναι μια ασθένεια που **προκαλείται από έναν από τους επτά κορωνοϊούς που επηρεάζουν τους ανθρώπους**. Η επιδημία ξεκίνησε από την επαρχία Γκουαντόνγκ στην Κίνα και εξελίχθηκε σύντομα σε παγκόσμια πανδημία.
- Οι συνέπειες της πανδημίας του SARS περιορίστηκαν λόγω της ταχείας αντίδρασης των Υγειονομικών Αρχών, παγκοσμίως, που επέβαλαν καραντίνες σε συγκεκριμένες περιοχές και απομόνωναν ύποπτα περιστατικά.
- Ο κορωνοϊός του SARS είναι κατά 86,9% όμοιος με τον νέο κορωνοϊό (SARS-CoV-2) σε ό,τι αφορά το γενετικό του προφίλ. Η έξαρση του SARS **συνέβαλε στην ανάπτυξη σημαντικών πρωτοκόλλων για τα νοσοκομεία (απολυμάνσεις, χρήση масκών κ.λπ)**. Μέχρι σήμερα, πάντως, δεν έχει βρεθεί κάποια ουσιαστική θεραπεία.

Η Γρίπη των Χοίρων ή H1N1 (2009-2010)

- Το 2009 εμφανίστηκε στο Μεξικό μια νέα μορφή γρίπης, που έμελλε να προσβάλει 80 εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως, σε 214 χώρες (60,8 εκατομμύρια ανθρώπους στις ΗΠΑ), και να προκαλέσει εκατοντάδες χιλιάδες θανάτους (έως και άνω των 500.000 παγκοσμίως, σύμφωνα με κάποιες αναφορές).
- Ο H1N1 του 2009 ονομάστηκε «Γρίπη των Χοίρων» καθώς ξεκίνησε από γουρούνια που είχαν επαφή με ανθρώπους.

Η Γρίπη των Χοίρων ή H1N1 (2009-2010)

- Ο ιός ήταν διαφορετικός από τα συνήθη ξεσπάσματα γρίπης καθώς το **80% των θανάτων ήταν ανθρώπων ηλικίας κάτω των 65 ετών** (τυπικά το 70% με 90% των θανάτων από γρίπη αφορά άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών).
- Τα συμπτώματα είναι αιφνίδια έναρξη υψηλού πυρετού, βήχας, πόνος στους μυς και στις αρθρώσεις, καταρροή, πονόλαιμος, πονοκέφαλος, ρίγη, αίσθημα κόπωσης, διάρροια και έμετος.
- Ο H1N1 «δίδαξε» στην επιστημονική κοινότητα πόσο γρήγορα μπορεί να εξελιχθεί ένας ιός σε πανδημία, κατά τον 21ο αιώνα. Ειδικοί διαπίστωσαν ότι θα πρέπει να γίνονται προετοιμασίες για τέτοιες πανδημίες, ώστε να ανταποκρίνονται ταχύτερα στο μέλλον.

MERS (2012)

- Είναι ένας ιός πρόσφατος, επίσης συγγενικός του κορωνοϊού που εντοπίστηκε στη Σαουδική Αραβία το 2012, **προσβάλλοντας το ανοσοποιητικό** και παρουσιάζοντας συμπτώματα όπως ο βήχας, ο πυρετός, αλλά και η δύσπνοια.
- Σύμφωνα με τον ΠΟΥ το ποσοστό θνησιμότητας ανέρχεται στο 35% όσων νόσησαν. Και σε αυτή την περίπτωση, οι επιστήμονες πιστεύουν ότι **ο ιός προκλήθηκε από τις νυχτερίδες με ενδιάμεσο ξενιστή τις καμήλες.**

Ιός Έμπολα (2014-2016)

- Ο ιός Έμπολα ή αιμορραγικός πυρετός Έμπολα -που πήρε το όνομά του από έναν ποταμό κοντά στο σημείο που καταγράφηκε το πρώτο κρούσμα- είχε **περιορισμένο πεδίο εξάπλωσης** συγκριτικά με άλλες πανδημίες της σύγχρονης εποχής. Ήταν όμως **εξαιρετικά θανατηφόρος**. Ανακαλύφθηκε το 1976 αλλά εμφανίστηκε για δεύτερη φορά το 2014 οπότε και δημιούργησε μεγαλύτερη έξαρση.
- Ξεκίνησε από ένα μικρό χωριό στη Γουινέα το 2014 όταν ένα παιδί ήρθε σε επαφή με μολυσμένες νυχτερίδες και εξαπλώθηκε σε γειτονικές χώρες της Δυτικής Αφρικής.
- Όπως και η χολέρα, τα θύματά του ήταν οι χώρες που δεν είχαν τις υποδομές για να τον αντιμετωπίσουν (Γουινέα, Λιβερία, Σιέρα Λεόνε).
- Η νόσος προκαλείται από κάποιο από τα τρία είδη του ιού Έμπολα.
- Η ασθένεια μεταδίδεται όταν έλθει κανείς σε επαφή με το αίμα ή τα σωματικά υγρά μολυσμένου ζώου ή ανθρώπου. Πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι **οι νυχτερίδες που αφθονούν στα αφρικανικά δάση μεταφέρουν τον ιό**, χωρίς να προσβάλλονται από αυτόν. Παράλληλα, **συνδέεται με τη σφαγή και κατανάλωση μαϊμούδων, νυχτερίδων και ποντικιών**.

Ιός Ζίκα (2015)

- Χτύπησε πρώτη φορά την Ουγκάντα το 1947 **μέσω των μαϊμούδων** για να επανέλθει το 2015 **από τα κουνούπια**.
- Θεωρήθηκε ως αιτία για εγκεφαλική δυσλειτουργία χιλιάδων μωρών στη Βραζιλία.
- Εμφανίστηκε σε Αμερική και Αφρική, προκαλώντας τον θάνατο 29 νεογέννητων.

Η Γρίπη των Πτηνών

- Η **γρίπη των πτηνών** είναι τύπος γρίπης ο οποίος προκαλείται **από ιούς που προσαρμόζονται στους οργανισμούς των πτηνών.**
- Τα στελέχη της γρίπης διακρίνονται σε 2 τύπους ανάλογα με την μεταδοτικότητα τους, στους υψηλά μεταδοτικούς ή ελάχιστα μεταδοτικούς. Ο πλέον υψηλά μεταδοτικός τύπος είναι **ο H5N1**, ο οποίος εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε χήνα στην Κίνα το 1996, και το 1997 αναφέρθηκαν περιστατικά με μόλυνση ανθρώπων στο Χονγκ Κονγκ.
- Από το 2003, έχουν αναφερθεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας πάνω από 700 περιπτώσεις ανθρώπων που προσβλήθηκαν από τον ασιατικό τύπο H5N1, κυρίως σε 15 χώρες σε Ασία, Αφρική, Ειρηνικό, Ευρώπη, και Μέση Ανατολή, και συνολικά σε πάνω από 60 χώρες σε όλον τον κόσμο.

Νέος κορωνοϊός, SARS-CoV-2 (2019–σήμερα)

- Ο κορωνοϊός που προκαλεί το σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο τύπου 2 (Sars-Cov-2), είναι ένα νέο στέλεχος κορωνοϊού που προκαλεί την λοίμωξη COVID-19.
- Απομονώθηκε πρώτη φορά στις 31 Δεκεμβρίου του 2019, από μία ομάδα ασθενών με συμπτώματα πνευμονίας, λόγω άγνωστης αιτίας, στην Γουχάν της Κίνας.
- Τα δομικά χαρακτηριστικά του νέου στελέχους είναι παρόμοια με την υπόλοιπη οικογένεια των κορωνοϊών που συναντώνται στην φύση. Η ανάλυση της γενετικής ακολουθίας του Sars-Cov-2 έδειξε ότι υπάρχει στενή συσχέτιση του νέου στελέχους με το στέλεχος κορωνοϊού σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου(Sars-Cov).

Νέος κορωνοϊός, SARS-CoV-2 (2019–σήμερα)

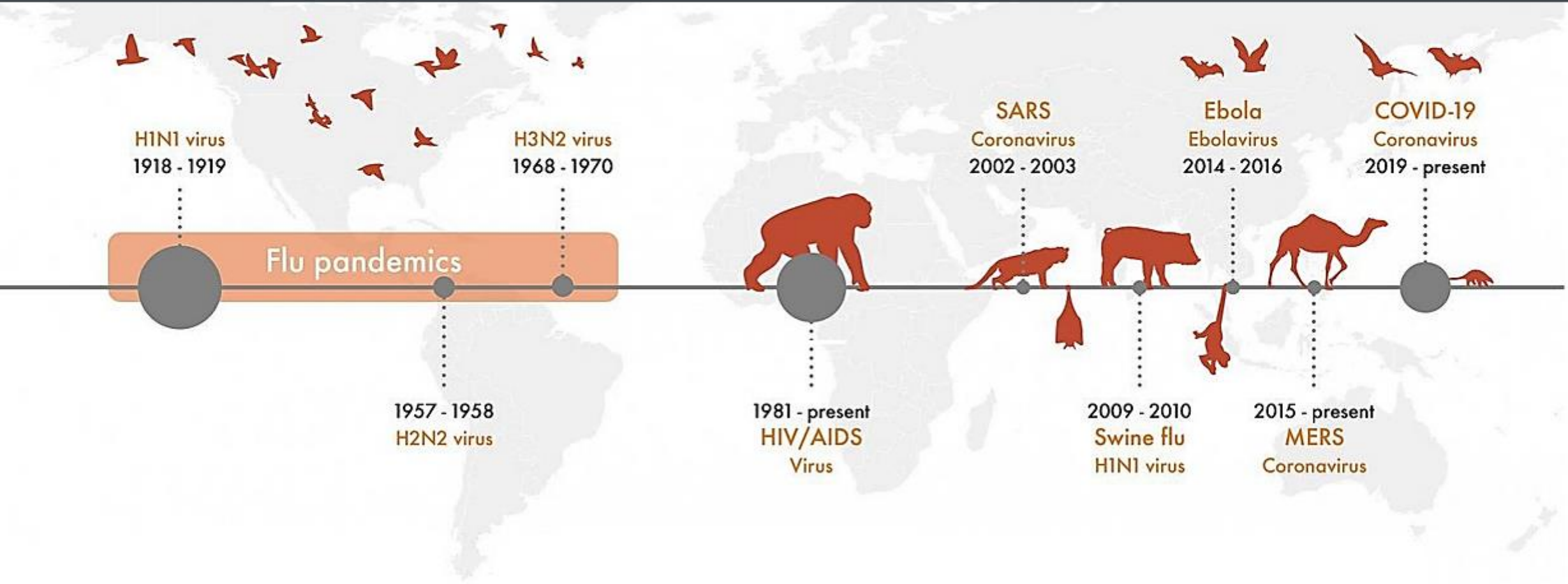
- Ο Sars-Cov-2 ανήκει στο γένος βήτα των κορωνοϊών και έχει γενετική συσχέτιση κατά 96% με κορωνοϊούς που έχουν σαν φυσική δεξαμενή τις νυχτερίδες.
- Ο αριθμός των κρουσμάτων αυξάνεται καθημερινά, όπως και αυτός των θανάτων. Υπάρχουν εκτιμήσεις που αναφέρουν ότι ο νέος κορωνοϊός θα εξαπλωθεί και, πιθανώς, θα προσβάλει το 40% με το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού.
- Οι κορωνοϊοί είναι μία ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις με ποικίλη σοβαρότητα στον άνθρωπο και στα ζώα.
- Εκτιμάται ότι περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κορωνοϊούς.
- Η μετάδοση του SARS-CoV-2 από άνθρωπο σε άνθρωπο επιβεβαιώθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2020, κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.
- Η ασθένεια Covid-19, η οποία προκαλείται από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2, διαδίδεται μεταξύ των ανθρώπων κυρίως όταν ένα μολυσμένο άτομο βρίσκεται σε στενή επαφή με ένα άλλο.

Νέος κορωνοϊός, SARS-CoV-2 (2019-σήμερα)

- Ο ιός μπορεί να μεταδοθεί από το στόμα ή τη μύτη ενός μολυσμένου ατόμου με υγρά σωματίδια τα οποία ονομάζονται, «αναπνευστικά σταγονίδια» τα μεγαλύτερα , ενώ τα μικρότερα «αερολύματα».
- Η μετάδοση, από τα μολυσμένα άτομα, συμβαίνει όταν οι φορείς βήχουν, φτερνίζονται, μιλούν, τραγουδούν ή αναπνέουν έντονα.
- Οι άνθρωποι μπορούν να προσβληθούν από τον ιό, όταν αυτός εισέλθει στο στόμα, τη μύτη ή τα μάτια τους, που είναι πιο πιθανό να συμβεί όταν οι άνθρωποι βρίσκονται σε άμεση ή στενή επαφή, δηλαδή σε απόσταση μικρότερη από 2 μέτρα, με ένα μολυσμένο άτομο.

- Από το 1918 μέχρι σήμερα, έχουν ξεσπάσει **εννέα θανατηφόρες επιδημίες**, προερχόμενες από την επαφή του ανθρώπου με τα ζώα. Όλο και πιο συχνό είναι το φαινόμενο το **δεύτερο μισό του τελευταίου αιώνα**.
- Η **έξαρση ζωνόσων** αποτελεί ένα φαινόμενο που έχει πλήξει την ανθρωπότητα τον τελευταίο αιώνα. Σύμφωνα με τους επιστήμονες, αυτό το φαινόμενο είναι **τέσσερις φορές συχνότερο τα τελευταία 50 χρόνια**, με την εξάπλωση νόσων που απειλούν να μετατραπούν σε πανδημίες να εμφανίζεται όλο και πιο τακτικά.
- Από το 1970 μέχρι και σήμερα, εκτιμάται ότι έχουν προκύψει δεκάδες μολυσματικές ασθένειες εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης στα ζώα, με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας να έχει σημάνει συναγερμό από το 2007 σχετικά με την άνευ προηγουμένου συχνότητα εμφάνισής τους.
- Η **εξάπλωση τέτοιων ιών είναι αποτέλεσμα της εμπορίας και κατανάλωσης άγριας ζωής, φαινόμενο που αφενός καταπατά την άγρια πανίδα και αφετέρου προκαλεί την έξαρση ζωνόσων.**

This site was designed with the **WIX**.com website builder. Create your website today. [Start Now](#)

- Ο ΠΟΥ και ο ΟΗΕ έχουν προειδοποιήσει ότι ο κόσμος πρέπει να αντιμετωπίσει την αιτία της πανδημίας και όχι μόνο τα υγειονομικά και οικονομικά συμπτώματα.
- Οι επτά τάσεις που θεωρούνται υπεύθυνες για ζωνόσους ασθένειες είναι οι εξής:
 - αυξανόμενη ζήτηση για ζωικές πρωτεΐνες,
 - εξόρυξη φυσικών πόρων και αστικοποίηση,
 - εντατική και μη βιώσιμη γεωργία,
 - εκμετάλλευση της άγριας ζωής,
 - αυξημένα ταξίδια και μεταφορές,
 - αλλαγές στον εφοδιασμό τροφίμων και
 - κλιματική αλλαγή.
- Ακόμα, οι ανθεκτικοί στα αντιβιοτικά μικροοργανισμοί, οι οποίοι μερικές φορές αναφέρονται ως «υπερβακτηρίδια», μπορεί να συμβάλουν στην επανεμφάνιση ασθενειών που σήμερα ελέγχονται καλά. Για παράδειγμα, οι περιπτώσεις φυματίωσης που είναι ανθεκτικές στις παραδοσιακά αποτελεσματικές θεραπείες παραμένουν αιτία μεγάλης ανησυχίας για τους επαγγελματίες υγείας.

«Η επιστήμη είναι ξεκάθαρη ότι αν συνεχίσουμε να εκμεταλλευόμαστε την άγρια ζωή και να καταστρέφουμε τα οικοσυστήματά μας, τότε θα πρέπει να περιμένουμε να δούμε ένα σταθερό αριθμό τέτοιων ασθενειών να μεταπηδούν από τα ζώα στους ανθρώπους τα επόμενα χρόνια»

Inger Andersen, επικεφαλής προγράμματος UNEP.

«Δεν υπάρχει κανένα μεγάλο μυστήριο σχετικά με την αιτία της πανδημίας Covid-19 ή οποιαδήποτε σύγχρονη πανδημία. Οι ίδιες ανθρώπινες δραστηριότητες που προωθούν την κλιματική αλλαγή και την απώλεια βιοποικιλότητας αυξάνουν επίσης τον κίνδυνο πανδημίας μέσω των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον μας »

Πίτερ Ντάσακ, UNEP